

Träinformation

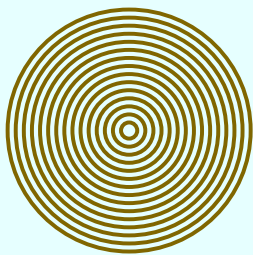
En tidning om trä • Nr 1/00 • www.trainformation.se

TEMA

Träpriset 2000 – nominerade objekt

Träinformation – en tidning om trä

Nummer 1, Februari 2000, Årgång 14

Träinformation är ett informationsföretag ägt av de svenska sågverken. Vår uppgift är att sprida information, kunskap och nyheter om trä och visa exempel på god träanvändning.

Träinformation – en tidning om trä vänder sig till den svenska byggsektorn.

Kom gärna med tips och idéer om innehållet. Vill ni använda material från tidningen vänligen kontakta oss på redaktionen.

Tidningen finns på vår hemsida, www.trainformation.se

Vi ansvarar inte för material som vi inte beställt.

Utgivare

Träinformation Sverige AB
Drottning Kristinas väg 71
114 28 Stockholm
Telefon 08-440 85 50
Telefax 08-411 26 76
E-post info@trainformation.se
www.trainformation.se

Ansvarig utgivare

Per-Erik Eriksson

Redaktion

Per Bergkvist (projektledare)
Björn Egertz, Marknad Media Kommunikation
Per-Erik Eriksson
Tore Hansson

Grafisk form

Newman Information Design

Layout

Petra Ahston Inkapööl
Ivar Inkapööl
Producerad med IDENTICOL profiler

Tryck

Sörmlands Grafiska AB
Paper Arctic Silk 100 g

Upplaga

22000 exemplar

Annonsbokning

Anne-Marie Franzén
Lådna
130 33 Gällnöby
Telefon och fax 08-542 473 45

Utgivning under 2000

4 nr; februari, maj, september och november

ISSN 0283-3840

© Träinformation 2000

Foto nominerade Träprisobjekt sid 8–25

Max Plunger

I detta nummer...

LEDARE

5 **Utsökta trähus**

Per-Erik Eriksson, VD, Träinformation Sverige AB

Tema: Träpriset 2000 – nominerade objekt

NOMINERADE

7 **Träpriset 2000**

Den 16 maj delas det åttonde Träpriset ut på Moderna museet

- 8 Restaurang Trädgår'n
- 10 Fritidshus Fårö
- 12 Villa Hyby hage
- 14 Birkamuseet
- 16 Dansbana Hovra
- 18 Villa Klockby
- 20 Församlingshem Nora
- 22 Fritidshus Trosa skärgård
- 24 Fritidshus Kovilan

AKTUELLT

26 **Tre våningar i trä på Nordbygg**

Spektakulär träutställning under byggmässan 21–25 mars

NOTISER

28 **Trä i omvärlden**

SVENSKT LIMTRÄ

31 **Limträaktuell**

MÖBLER

32 **Innovativa möbler från Malmstensskolan**

Möbler i stjärnsågat och komprimerat trä

I nästa nummer...

- Tema: Trähus från ett årtusende

Utsökta trähus

Per-Erik Eriksson

VD, Träinformation Sverige AB

Vad är det bästa som byggts med trä i Sverige under de senaste åren? Denna fråga har naturligtvis ett mycket stort antal möjliga svar. Dels beroende på vem man frågar och dels beroende på vad man lägger in i betydelsen "det bästa". Den tekniskt intresserade tittar kanske in i konstruktionen bakom ytskikten för att hitta nyutvecklade ljudisoleringslösningar. Den ekonomiskt intresserade tittar på budgeten och frågar sig om projektet har en ekonomisk konkurrenskraft. Den skogsindustriellt intresserade kanske frågar sig hur stor potentialen är för just denna tillämpning för att få bättre avsättning för sina produkter.

Vi valde, liksom vi tidigare gjort vart fjärde år, att fråga en jury, denna gång bestående av fyra arkitekter och en ingenjör. I denna tidning presenterar vi kandidaterna till Träpriset 2000. Det vill säga de nio hus bland allt det som byggts de senaste åren som juryn tycker bäst uppfyller kraven på "särskilda arkitektoniska kvalitéer och med en konstruktiv utformning som visar prov på riktigt bruk och behandling av svenskt trä som byggnadsmaterial".

Urvalet är en samling fantastiska trähus med utsökt arkitektur. När jag försöker tolka vad som är gemensamt för dessa hus blir de två nyckelorden engagemang och omsorg. Engagemanget måste komma från byggherren. Byggherren måste vara besjälad av att åstadkomma en byggnad utöver det vanliga och välja en arkitekt som genom eget engagemang kan ta tillvara och uttrycka byggherrens vilja. Dessutom måste man hitta byggare som kan invigas i detta engagemang så att det mer eller mindre blir deras eget. Omsorgen slutligen kommer in i alla steg på vägen till det färdiga resultatet. Alltför många goda idéer faller någonstans i processen genom att någon inte visar tillräcklig omsorg om det färdiga resultatet. I vissa av objekten är de olika aktörerna samma person. Byggherren är arkitekt och dessutom hantverkare, om så inte ensam. Detta underlättar givetvis processen men de övriga objekten är å andra sidan goda exempel på hur väl samspelet mellan olika aktörer kan fungera.

Kan samma engagemang och omsorg komma till uttryck i andra typer av objekt som inte har riktigt den unika karaktär som de flesta träpriskandidaterna har? Flerbostadshus och småhusområden till exempel eller kontor och andra verksamhetslokaler. Ja, troligen är det möjligt betydligt oftare än vi tror om så kanske på en lite lägre ambitionsnivå. Givetvis är det efterfrågan och de affärsmässiga villkoren som styr men faktiskt också viljan. Troligen kommer vi att få se prov på detta i det objekt som vann arkitekttävlingen Trähus 2001 och som kommer att byggas i Malmö till bostadsmässan Bo01. Kanske kan det också bli en våg även i Sverige av spännande stora träbyggnader i kölvattnet av Gardermoen's flygplats eller det konserthus som just byggs i finska Lahti.

De flesta av oss kan tyvärr bara avnjuta sådana här utsökta hus på bild. Men det är ju faktiskt samma sak med utsökta viner. Vi har inte råd att dricka utsökta viner till fredagsmiddagen heller. Istället försöker vi lära oss mer om vad som gör det utsökta vinet så bra och var man kan hitta åtminstone en del av de egenskaperna för 70 kronor per flaska.

Träpriset 2000

Det är dags för utdelning av det 8:e Träpriset. På sidorna som följer presenteras de nio objekt som nominerats till Träpriset 2000. Prisutdelningen kommer att ske den 16 maj på Arkitekturmuseet/Moderna museet.

Totalt har 181 olika objektförslag lämnats in till Träinformation och juryn har besökt 40 av dessa. Nio objekt har sedan nominerats till Träpriset 2000.

Juryn består av: Olle Rex, ark. SAR, ordförande, Olle Rex Arkitektbyrå AB, Björn Ericsson, ark. SAR, Peter Erséus, ark. SAR, Erséus Frenning & Sjögren Arkitekter AB, Tore Hansson, docent, Träinformation och Henrietta Palmer, ark. SAR. Jurysekreterare och projektledare är Per Bergkvist, Träinformation.

Den 9 maj kommer en utställning med de nominerade byggnadsverken att öppnas på Arkitekturmuseet och till prisutdelningen kommer en bok *Arkitektur i trä-Träpriset 2000*, Arkitektur Förlag, att ges ut. I boken presenteras objekten mer utförligt med juryns motivering, beskrivande text av arkitekten, bilder och ritningar.

Träprisets historia

Träpriset är instiftat av Träinformation AB och delades ut första gången år 1967.

Inför Träpriset 1988 ändrades stadgarna så att Träpriset nu "tilldelas ett färdigställt nytt byggnadsverk där trä i kombination med andra material använts med särskilda arkitektoniska kvalitéer och med en konstruktiv utformning som visar prov på riktigt bruk och behandling av svenskt trä som byggnadsmaterial".

De senast vinnande Träprisobjekten är: Villa Olby, 1988, Informationsbyggnaden för Vuollerims Stenåldersby, 1992 och Zorns Textilkammare, 1996.

Ny Internettävling

Gissa vinnaren av Träpriset 2000. Den här tävlingen blir något lättare än den förra. Den här gången är det bara nio objekt att välja bland och det är bara ett svar som är rätt. Tävlingen hittar Du på vår hemsida www.trainformation.se.

Den som har tippat rätt är med i utlottningen av 25 stycken *Arkitektur i trä - Träpriset 2000*.

Sista dag för att gissa vilket objekt som får Träpriset 2000 är den 10 maj 2000.

Varsin Träprisbok

Vår gissningstävling om vilka som nominerats till Träpriset 2000 är över. Här nedan presenteras pristagarna som alla får varsitt bokpaket:

Fredrik Nordh, Monika Wahlin, Ina Calmanovici, Ingegärd Gyllenswärd, Jonas Yngström, Mats Gradh, Åsa Lindborg, Ivar Brandelius, Patrik Söderqvist, Camilla Eriksson, Hans-Gunnar Nilsson, Bodil Svalberg, Karl-Ingvar Eriksson, Kenneth Strandh, Anne-Marie Ehrling, Thomas Fahlander, Jonatan Furberg, Torsten Nilsson, Mona Baumann, Anders Furberg, Holger Gross, Erik Olsson, Ejlert Nyman, Sten Gustafsson och Lennart Persson.

Träbyggnadsdag och träprisutdelning den 16 maj

"Vårt kulturarv och dess framtid"

Årets Träbyggnadsdag hålls den 16 maj på Arkitekturmuseet/Moderna museet i Stockholm. Programpunkterna blir preliminärt:

- Träbyggandet under 1000 år
- Exposé över stora hallar i Europa
- Föredrag av intressant internationell arkitekt och konstruktör
- Paneldiskussion "Hur ska Sverige få stora prestigebyggnader i trä?"

Efter Träbyggnadsdagen hålls en festlig utdelning av Träpriset 2000 med efterföljande middag.

Program och anmälningsblankett kommer att finnas på Internet www.trainformation.se och kommer att skickas ut i april, men boka redan nu den 16 maj för en intressant trädag.

Trädagen arrangeras tillsammans med Arkitekturmuseet.

Restaurang Trädgår'n

Stomme av betong, stålpelare/fackverk. Ytterväggar av lättbetong och lärkträ. Invändiga väggar klädda med betsad och lackerad björk, dels björkplywood, dels 28x40mm björklist som ljudabsorbenter.

Restaurangen Trädgården i Göteborg har en lång och eldfängd historia. Efter senaste branden 1994 invigdes en ny byggnad sommaren 1998.

Husets huvudfunktioner placerades i ett drygt sextio meter långt rum med en glasvägg mot parken och husets betjänande delar, såsom kök, kontor och tekniska rum, i en två våningar hög volym mot gatan.

Längs glasfasaden mot parken ligger en 3,5 meter bred veranda och utanför denna en 10 meter hög ribbvägg för klättrväxter. Med tiden kommer denna vägg att dominera huset både exteriört och interiört och göra att huset förändras sig med årstiderna. Väggens plantor är valda för att skifta i färg och doft under sommarhalvåret och alla faller sina löv om vintern. Husets utvändiga beklädnad är grov i dimensionerna. Fasaderna är stora och plana med fria fönsteröppningar. Interiört har man däremot eftersträvat ett finare, mer möbelaktigt materialbruk.

Arkitekt: Studio Grön AB. Fredrik Lund (arkitektoniskt huvudansvarig), Martin Forsby (handläggare), Henriette Michaelsen, Mika Määttä. Medarbetare: Björn Edström, Susanna Hellström, Gösta Johansson, Johan Lundin, Kjell Nord, Anders Olausson, Mikael Sonnsjö. **Byggherre:** Higabgruppen **Typ av byggnad:** Offentlig byggnad **Byggår:** 1998

Fritidshus Fårö

Samlingen av små fritidshus ligger bland sanddyner och vita stränder på norra Fårö. De började uppföras 1954 och har under åren byggts till och utökats allt efter det att familjen vuxit. Materialval och färgsättning har hållits samman. Stora taksprång och kringliggande broar har givit husen karaktär.

De tre nu redovisade husen har tillkommit efter 1994. Först boden för cyklar, ved och förråd, sedan till- och påbyggnaden med sovloftet och matplatsen och slutligen gästhuset. Påbyggnaden med sovloftet utfördes sedan behov om ytterligare sovplatser i detta hus uppkommit. En liten balkong för vädring och högtidstal hänger i framkanten i ovanförliggande takstol.

Arkitekt: Gunnar Tarras Hollström **Byggherre:** Gunnar Tarras Hollström med familj
Typ av byggnad: Fritidshus med tillbyggnader **Byggår:** 1994–1998

Beskrivning: Grundbalkar, bjälklag, stomme och takbjälkar av trä. Nockbalk av limträ. Takbeklädnad av takpapp. Mineralullsisolering.

Förvandringspanel utvändigt som behandlats med Cuprinol och med detaljer med vit oljefärg. Spontade innerpaneler behandlade med vit plastfärg. Golv av massiv furu som behandlats med lut och olja.

Familjen Hollström har själva konstruerat och byggt fritidshusets alla byggnader.

Utvändig järnvitriolbehandlad träpanel och rå linolja på fönstersnickerier och dörrar. Invändigt olika träpaneler. Golv av oljad ek respektive såpskurad furu. Taktäckning av lockbrädor av ek.

Grupper av träd skärmar av det ranchliknande huset och markerar samtidigt utsiktslinjer mot omgivande landskap.

Huset har fått sin disposition och sina material anpassade efter sin speciella, ibland temporära användning.

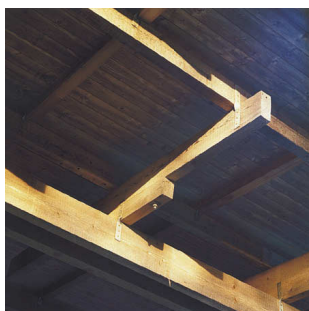
Vinterdelen – den centrala delen med sal, kök och sovloft – har byggts i natursten. Somrardelen – flyglarna med musikrum och sovrum – har byggts som träverandor.

Under carportens skärmtak och längs en stengårdsgård finns husets ingång till salens slutna rum bakom husets gråstensmurar. Till salen adderas i söder musikrum, i norr sovrum och en trappa upp ett loft med milsviid utsikt. Musikrummet – husets viktigaste rum – har utblickar både mot gårdsplanen, infarten och trädgården. På så sätt samverkar de olika rummen i huset med omgivningens rumsbildningar. Nära och fjärran i växelverkan.

Arkitekt: Per Friberg **Byggherre:** Privat **Typ av byggnad:** Fritidshus **Byggår:** 1995
Beskrivning: Mittbyggnaden med skalmurar av betong, klädda med natursten från traktens grustag. Markväning av korsvirke och natursten, övervåning och verandor i trä. Stolpverk av rundvirke.

Birkamuseet

Birkamuseet ligger omgärdat av grönskande natur på Björkö i Mälaren. Konstruktionen är enkel och rustik med ett minimum av isolering och tekniska installationer.

Byggnaden innehåller två utställningsrum, hörsal, museibutik samt ett arbetsrum, toaletter, städ och pentry. Över entréplatsen mot söder finns ett stort förtak, som ger skydd mot regn och utrymme för vila och väntan.

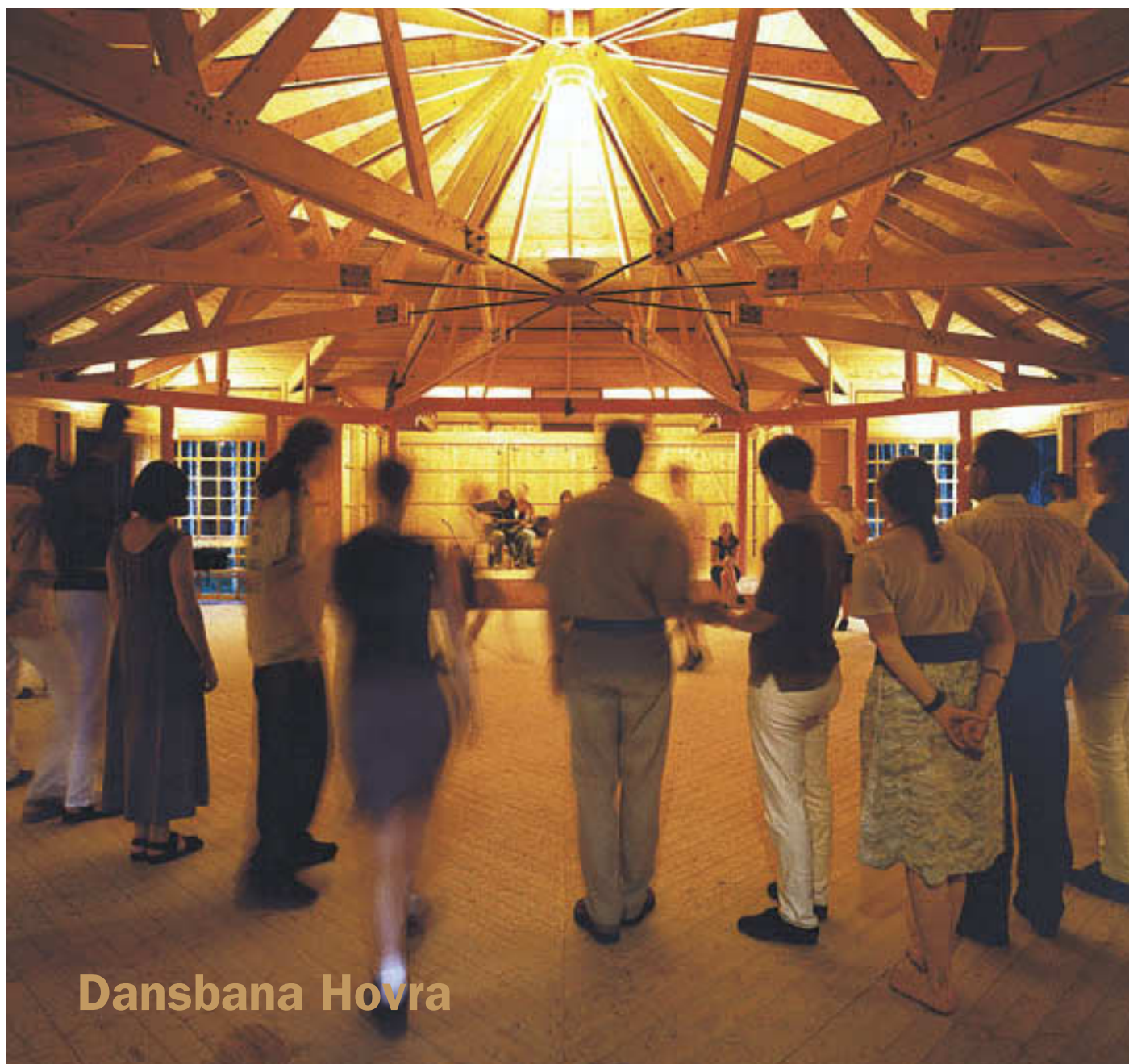
Taket är den enkla byggnadens mest komplexa del. Dess skikt av virken bildar en väv som löper obruten mellan inne och ute och trär genom husets skal. Alla möten och sammansättningar är synliga och har givits saklig, tydlig och uttrycksfull form.

Arkitekt: Mattsson & Wik Arkitektkontor AB genom Gunnar Mattsson (ansvarig), Björn Aaro, Kjell Carlsson, Petra Sjölund, Anna Stone, Tina Wik

Byggherre: Riksantikvarieämbetet genom Annika Richert **Byggår:** 1995–1996

Typ av byggnad: Museum, utställningsrum **Byggsätt:** Ojfelaserade innerväggar av spontad lastbärande plank, tak av spontad plank. Spännverksbalkar av trä och stål. Såpskurade golv av plank med värmeisolerande kutterspån.

Hela konstruktionen består av massivt trä av gran som är klädd utvändigt med järnvitriolbehandlad lockpanel.

Vid den gamla byskolan, numera vandrarhem, i Hovra by i Hälsingland, ligger dansbanan. I omgivningen syns några av byns ståtliga hälsingegårdar vilka vittnar om traktens rika träbyggnadstradition.

Dansbanan är en enkelt uppbyggd oktagon med både väggar och tak helt i trä. Husets hörn ger plats för andhämtning, tre entrésidor med stora tunnspröjsade enkelglasade skjutdörrar och ett fyrkantigt scenhus på den fjärde sidan. Åtta fribärande takstolshalvor kopplade med dragstag av stål nertill och en tryckupptagande knut av trä upptill under lanterninen.

Arkitekt: Lars Gauffin, Jan Klingstedt **Byggherre:** Hovra byförening

Typ av byggnad: Överbyggd dansbana **Byggår:** 1995

Beskrivning: Rundvirkespelare håller upp fribärande takstolshalvor som nedtill kopplas ihop med dragstag av stål och upptill av en tryckupptagande knut av trä. Stående dubbelfasad sågad panel utvändigt behandlad med Falu rödfärg och invändigt obehandlat golv av slätspontad gran.

Villa Klockby

På Resarö utanför Vaxholm ligger huset. Det ligger som en lång lada, diagonalt över tomten. Den höga gaveln – byggnadens huvudfasad – bildar fond för vägen upp från sjön. På så sätt gjorde byggnaden sig fri från sina nybyggda grannar och fick istället genom sin riktning och genom sin relation till det ursprungliga vägmönstret en spännande dialog med den gamla skärgårdsbebyggelsen. Träfasaderna är grönmålade för att understryka skogskänslan – vindsuset, tallarna och blåbärsriset – och för att låta ursprungsbebyggelsen vara intakt.

Genom byggherrens anknytning till möbelindustrin och kärlek till materialet trä var valet av träfasad en självklarhet. Olika träslag har kombinerats i interiören däribland rödbok i golv, mahogny i räcken och några fönster har även enkla spröjsverk av teak.

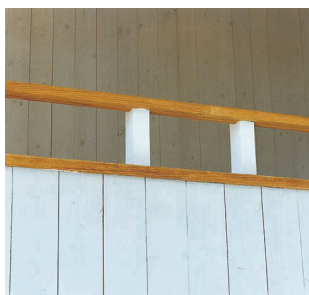
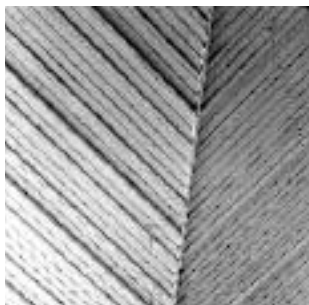
Arkitekt: Bjurström & Brodin Arkitekter AB genom Krister Bjurström, Bertil Brodin och Mats Victorson **Byggherre:** Anna och Dag Klockby **Typ av byggnad:** Villa **Byggår:** 1994–1996 **Beskrivning:** Trästomme med fasad av liggande fjällpanel målad med grön slamfärg. Trä i tak och invändiga snickerier som målats med limfärg och olja. Golv av oljad bok.

Församlingshem Nora

Konstruktionstekniskt innovativt mellanbjälklag i massivträ. Liggande linoljemålad falsad granpanel utvändigt. Invändigt falsad slätpanel behandlad med äggoljetempera och silikatlasyr. I taket sitter ett listverk av furu. Golv är i gran och ask som oljats.

Byggnaden är ett tvåvånings trähus med koppartak som följer grannhusens linje mot gata och trottoar. Gatufasadens stora fönsteröppningar vänder sig mot kyrkan och staden.

Att förlägga entrén till gården, vilket är vanligt i Nora, blev en naturlig lösning. Den södervända gården välkomnar besökaren och öppnar sig mot grannfastighetens vackra trädgårdsrum. Hörnfönstret mot gatan och det asymmetriska taket antyder entrén och rörelsen in i kvarteret. Gården sammanbinder och organiserar husets plan och volymer, som möter kvarterets olika skalor.

Ett mellanbjälklag i massivträ har gett möjlighet till en friare planlösning där entréhallen ger besökaren en överblick över verksamheten. Utmed glaspartiet mot gården löper trappan upp till entresolvåningens andaktsrum och ungdomsverksamhet, som också har en direkt förbindelse via en utrymningstrappa med den gård som förenar församlingshemmet och Klockaregården.

Arkitekt: Mattsson & Wik Arkitektkontor AB genom Tina Wik och Ingrid Reppen
Byggherre: Nora pastorat genom Kerstin Jansson **Typ av byggnad:** Offentlig byggnad **Byggår:** 1997

**Fritidshus
Trosa skärgård**

Huset uppfördes som ett examensarbete på KTH i Stockholm. Målsättningen var att fånga det gamla fritidshusets sinnliga kvalitéer och förena dem med en högre grad av boendekomfort. En viktig uppgift blev att förstärka upplevelsen av ljuset, vädret, årstiderna och deras växlingar.

I grunden finns en permanent uppvärmd kärna som sommartid växer ut till nästan dubbel storlek då hall, gästrum, glasrum, och utekök integreras. Öppenheten längs innertaket förmedlar kontakt både mellan de inre rummen och ut till trädkronorna och himlen utanför. Stark skuggverkan och mjukt norrljus för på olika sätt in de stämningar som råder ute. Ytorna är enkla och släta och får sitt liv i samspelet mellan ljus och material. Möjligheten att även förändra väggarnas uppbyggnad beroende på årstid och väder är bäst genomförd i glasrummet. Där kan skuggande ribbor fällas ned, glasfönster skjutas åt sidan och tunna myggnät dras ner i frästa skåror likt rullgardiner.

Arkitekt: Natasha Racki och Håkan Widjedal

Byggherre: Barbro och Lars Holmström

Typ av byggnad: Fritidshus **Byggår:** 1996–1998

Invändiga väggar av limmad golvspånskiva. Golv av massiv furu som oljats och polerats.

Bärande stomme av trä. Slåtpontad järnvitriolbehandlad panel utvändigt.

Fritidshus Kovilan

Träregelstomme på betongplintar. Limträbalkar i tak. Slamfärgsmålade (svart) stående falsade spårpaneler av gran utvändigt. Invändigt är väggar och tak av slätspontad gran. Golv av lutad och oljad furu och fönsterbågarna av oljad furu.

Huset ligger på en udde i Roslagen och består av tre delar med olika karaktärer, från genomsiktig till sluten och mer privat. För att skapa en helhet har kompositionen mellan de olika delarna varit viktig, samt de genomgående materialen på fasader, tak, innerväggar och golv.

Idén om en centralt placerad eldstad har varit en av utgångspunkterna för huset, vilket också är en viktig del av livet på landet. Går man genom den blå ytterdörren in i byggnadens mittersta del möts man av en stor eldstad. Den fungerar som rumsdelare mellan den genomsiktliga delen och den mittersta delen av huset. Trots det öppna sambandet mellan dessa rum upplevs de som skilda delar genom att den invändiga panelen på väggar och tak samt golvets riktning tydliggör de olika delarna. Även mötet mellan de två vinklarna på innertaken understryker detta.

Eldhärden är vänd mot vardagsrummet, det stora rummet, som har två väggar av glas. I detta rum har man en närhet till den omkringliggande naturen och vattnet på båda sidor. Golvet i det stora rummet fortsätter utanför glasväggarna i form av trädäck. Ute och inne binds ihop visuellt, den breda skjutdörren förbinder rent fysiskt.

Arkitekt: Anna von Schewen **Byggherre:** Carl von Schewen
Typ av byggnad: Fritidshus **Byggår:** 1998

Tre våningar i trä på Nordbygg

Tore Hansson

Träinformation

För första gången i Nordbyggs historia kommer det att finnas en tre våningar hög träbyggnad som utställningsmonter. Det är Träinformation som tillsammans med Södra Timber och SNIRI kommer att bygga ett mycket spektakulärt trevåningshus med trästomme. Huset har cirka 20 kvadratmeter bottenyta och är nio meter högt.

–Träbranschen har bestämt sig för att vi ska synas ordentligt under mässan, säger Per-Erik Eriksson, VD på Träinformation.

I huset kommer Södra Timber att presentera flera av sina senaste produktnyheter som nu i ett första skede ska lanseras i Sverige och Danmark.

Bland produkterna finns SödraSinus, en träregel som genom uppsågade spår får avsevärt bättre ljud- och värmeisoleringssegenskaper och dessutom en mycket bättre formstabilitet, SödraSolid som i första hand är ett massivt träbjälklag tillverkat av furu eller gran och SödraSemi som är ett lätt, prefabricerat träbjälklagselement med mycket goda ljudisoleringssegenskaper och som klarar minst ljudklass B.

Montern är designad av Rupert Gardner, vilket gör att den i sig är värd ett besök och för den statiska kontrollen har Byggkonsult Anders Högberg AB i Lund svarat.

Flera medutställare

Siljans Sågverk AB visar upp sina golvprodukter genom att lägga hela montergolvet och Lign Multiwood visar upp en böjbar massiv träskiva som väggbeklädnad på en cirkulärt formad vägg.

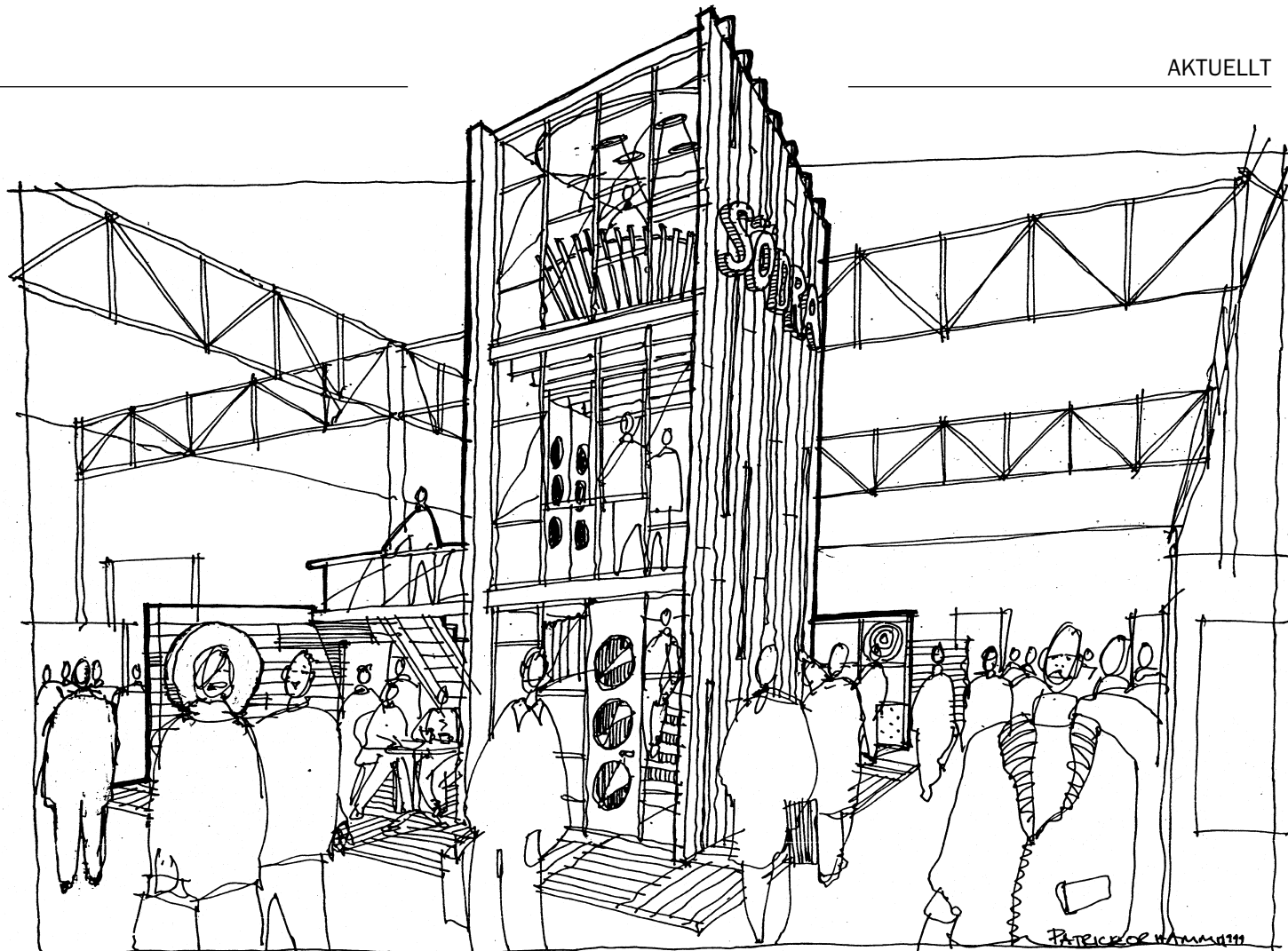

Martin Mueller och Peter Carlsson visar den nya byggregeln, SödraSinus.

SNIRIs medlemmar ställer ut trappor, fönster och dörrar, inplacerade i huset eller i skärmar och väggar ute i montern. Organisationen själv visar upp sin verksamhet.

Träinformation kommer att visa hur man kan hitta kunskap på Internet om byggandet av flervåningshus i trä. Vi kommer även att visa hur bildatabasen TimberFot kan användas. På vår hemsida får man se de objekt som tävlar om Träpris 2000 och läsa artiklar ur tidningen *Träinformation – en tidning om trä* efter 1995. Artiklarna kommer att vara samlade i en databas och blir sökbara på ämnen eller fritext.

Det finns alltså mycket nytt i trämontern på Nordbygg. Den kommer inte att vara svår att hitta i det att den höjer sig över alla andra utställare. A15:30 för den som är van vid den vanliga kvartersindelningen.

Montern med det spektakulära träningshuset har designats av rupertgardnerdesignab.

Trä i omvärlden

Notisansvarig: Björn Egertz

Telefon 08-55601290

Telefax 08-55601291

E-post bjorn.egertz@telia.com

Sibeliushallen i Lahti

I Lahti byggs en ny konserthall, för 1250 åskådare, med bärande trästomme efter en arkitektävling. I det vinnande förslaget har inte all gammal industribebyggelse rivits utan en äldre tegelbyggnad används som entré.

Resten av komplexet består av nya byggnader av trä. Foajén till konserthallen kallas skogshallen och domineras av sex höga limträpelare som bär taket.

Konserthallens inredning domineras av trä. Balkongernas framkanter är gjorda av krökta limträbalkar.

För att göra konserthallen tyst från ljud utifrån, 14 dB, har ytterväggarna byggts upp som två massiva träväggar med 15 centimeter

sandfyllning emellan. Ljudväggen är värmeisolerad på utsidan och fasaden består av en 18 meter hög hängande glasfasad.

Sibeliushallen byggs av NCC och beräknas kosta 120 miljoner FIM. Invigningen ska ske under våren 2000.

Allt om spånkivor till möbelindustrin

Kraven om miljödeklarationer ökar hela tiden och för att tillgodose detta behov har Träbranschens Oplysningsråd i Danmark gett ut en handbok för spånkivor.

I handboken som heter *Træ 43, Spånplader i møbelindustrien* hittar man dels svar på

miljömässiga frågor om spånkivor och dels ger den en översikt över hur spånplattor tillverkas och används.

Boken riktar sig till arkitekter, designere och möbeltillverkare och är framtagen i Nordic Wood-projektet Spånplattor i möbelindustrin.

*Træbranschens Oplysningsråd, Bjarne Lund
Johansen, +45 45 28 03 33*

Historiskt centrum i Gamla Uppsala

Utställningshallen i Gamla Uppsala börjar nu anta sin slutgiltiga skepnad. Ytterväggar och tak har klätts med ekpanel, interiörer har målats och golven har kommit på plats. Resultatet är en byggnad i två plan som präglas av den rymd och det ljus som är kännetecknande för arkitekten Carl Nyrén. Nu ska de sista detaljerna finputsas innan det är dags att börja bygga utställningarna vars tema är "Myt, makt och människor i Gamla Uppsala under 2000 år".

Utställningshallen har två huvudfunktioner, dels samling/service och dels amfiteater/utställning. Byggnaden består av två våningar på cirka 600 kvadratmeter per plan.

Bottenvåningen rymmer entré med butik, personalrum och den mindre av de två utställningsytorna. Övervåningen utgörs av ett enda stort rum för utställningar och de båda våningarna förbinds av en amfiteater i form av en stor trappa i anslutning till panorama-fönstret.

*Riksantikvarieämbetet, Ann-Britt Christensson,
08-51 91 80 41*

Takbox av trä

Nu finns det en takbox för den riktiga träentusiasten. Det är Vermlandia Kanoter som tillverkat en lätt box av gran. Den är uppbyggd av kvistrena lister av gran som på båda sidor belagts med glasfiberduk och epoxilim. Det är samma metod som använts inom båtindustrin för att tillverka kanoter.

Boxen väger cirka 20 kg och kostar omkring 15 000 kronor.

*Vermlandia Kanoter, Jan-Eric Bodin,
0570-341 70*

Husen "strippar" på Elmia Timber

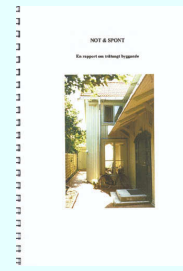
I Norden har flervåningshus i trä väckt stor uppmärksamhet under senare år. Intresset för hur de är konstruerade ökar, men ofta är de intressanta konstruktionslösningarna inbyggda och därigenom dolda bakom skivor, lister och tapeter.

Det här tänker mässarrangören Elmia i Jönköping råda bot på. På nästa trämässa, Elmia Timber 4-7 oktober år 2000, ska "avklädda" hus och konstruktionsdetaljer visas i full skala inne i mässhallarna med alla intressanta lösningar väl synliga. Den här avdelningen leds av institutionen för skogs- och träteknik vid Växjö Universitet.

- Vi ger bygg- och konstruktionsbranschen en möjlighet att samordnat visa den senaste tekniken, säger professor Rolf Björheden.

Elmia Timber, Alan Sherrard, 036-15 22 14

Not & spont

Massivträbyggande är framtidens byggande. Det menar i alla fall Bo Derke på Ekologibyggarne i Vadstena som nu utkommit med en slutrapport som redogör för byggandet av kvarteret Båtsman-
nen 1 i Vadstena.

Huset som är i två plan, med en kontorsdel och en lägenhet om fem rum och kök, byggdes mellan maj 1998 och februari 1999.

Både bottenbjälklag och våningsbjälklag är utförda i massivträ.

- Jag har varken varit tillfreds med produktiviteten eller kvaliteten på byggandet av hus med så kallade regelstommar, säger Bo Derke.

Not & Spont kan köpas från Ekologibyggarne i Vadsten för 150 kronor plus porto.

Ekologibyggarne, Bo Derke, 0143-314 50

Limträaktuellt

Holger Gross

Svenskt Limträ
Telefon 08-663 28 60 och fax 08-660 57 15
E-post holger.gross@svensktlimtra.se
www.svensktlimtra.se

Bengt Arne Irenell

Biblioteket i Linköping nu återuppbyggt efter branden 1996. Viktiga faktorer för arkitekten har varit ljus och rymd, naturmaterial och enkelhet, nytta och medmännisklighet.

Kvällsseminarium 12/4 i Stockholm

Svenskt Limträ kommer i samarbete med Tepro att arrangera ett kvällsseminarium onsdagen den 12 april på Arkitekturmuseet, Skeppsholmen i Stockholm. Det riktar sig till alla som är intresserade av framtida byggande. Vi får bland annat prognoser om byggandet och höra arkitekten Johan Nyrén berätta om det nybyggda biblioteket i Linköping. För program och anmälan, ring, faxa eller besök www.svensktlimtra.se

Projekt Nordisk Limträhandbok

Finsk, norsk och svensk limträindustri har gått samman i ett projekt för att producera en ny limträhandbok. Handboken kommer att ges ut i olika språkversioner och i såväl bokform som i digital form. Projektet skall vara genomfört till hösten 2001.

Innehållet anpassas dels till Eurocode 5 med tillhörande NAD (nationellt anpassningsdokument) samt till varje deltagarlands aktuella träbyggnorm. Genom digitalt upplägg är det enklare att uppdatera och distribuera informationen. Olika sökfunktioner och länkar till

Bengt Arne Irenell

Stifts- och landsbiblioteket i Linköping har takkonstruktion av limträ och träullselement.

Stifts- och landsbiblioteket i Linköping

Beställare: Linköpings Komm. Fastighetsbolag
Projekteringsledning: Hifab
Arkitekt: Nyréns Arkitektkontor AB
Bygglledning: Sweco Projektledning

Glulam Award 1999

I förra numret presenterades de vinnande objekten. Vi ber om ursäkt för att personer bakom dessa objekt inte kom med.

1:a pris: Terminalbyggnaden, Gardermoen, Norge

Arkitekt: Avioplan A/S
Byggherre: Oslo Lufthavn A/S
Konstruktör: Reinertsen Engineering ANS och Moelven Limtregruppen A/S

2:a pris: Gymnasium Kloster, Österrike

Arkitekt: Christian Lenz och Herman Kaufmann, Schwarzach
Byggherre: Kloster, Mehrerau
Konstruktör: Merz+Kaufmann, Dornbirn och ARGE M+G Ingenieure, Feldkirch

3:a pris: Sporthall, Tyskland

Arkitekt: Plus+, Hübner Forster, Eggler, Neckartenzlingen
Byggherre: Odenwaldschule, Oberhambach
Konstruktör: Sobek+Rieger, Stuttgart

För mer info, besök www.svensktlimtra.se

dimensioneringsprogram skall underlätta för den som söker information om limträ. Interaktiva formler och beräkningsexempel skall underlätta konstruktörens arbete.

Finansieringen sker till hälften från deltagande limträindustrier. Nordisk Industriefond har beviljat bidrag med 30 procent av projektkostnaderna medan de nationella FoU-organen i Finland (TEKES), Norge (NFR) och Sverige (NUTEK) bidrar med 20 procent.

En styrgrupp med representanter från respektive deltagarland leder projektet. En arbetsgrupp bestående av industrirepresentanter och konsulter har bildats. En referensgrupp med brukarrepresentanter är under bildande.

Innovativa möbler från Malmstensskolan

Björn Egertz

Foto Gösta Rising

Visst går det att hitta på nya former för stolar, fåtöljer och bord. På Malmstensskolan i Stockholm har eleverna på möbelformgivningslinjen under 1999 experimenterat och arbetat med att ta fram nya möbelidéer och -modeller. Detta har skett i samarbete med Lign Multiwood, komprimerat trä, och med Nova Wood, stjärnsågat trä. Här nedan visar vi några av elevernas alster.

Stefan Borselius I

Materialet i stolen är komprimerad björk. Ryggbrickan är formpressad liksom den skinnförsedda sitsen.

Stefan Borselius II

Stol i böjlig komprimerad asp. (Se *Träinformation* 4/99).

Stolens sits och rygg är rak när den inte används men formar sig efter kroppen när man sitter på den.

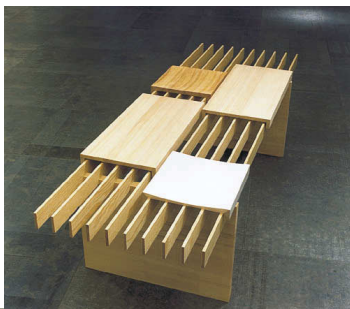
Stefan Borselius III

Stol i komprimerad ask är ett försök med tunna dimensioner. Dimensionerna 9×9 millimeter.

Fredrik Pettersson I

Ett lågt soffbord med lösa brickor som kan glida på de stående ribborna. Ett arkitektoniskt uttryck där bärande och buret tydliggörs och där ljus och luft får sila genom konstruktionen.

Annika Enlund I

En fruktskål för en människa. En personlig tron. En generös möbel med synlig konstruktion. Ett försök i det nya materialet komprimerat trä. Möbeln är gjord i komprimerad ask. ▽

Fredrik Pettersson II

En sinnlig stol, stram, smäcker och enkel med en luftig transparent sitt- och ryggyta. Den är tillverkad i komprimerad asp vilket möjliggör de tunna dimensionerna.

Annika Enlund II

I stjärnsågad furu har formgivaren skapat en hylla eller pall. Små enheter som kan staplas på varandra.

Jan Lundblad

Vilfåtölj i stjärnsågad furu. Ett försök att exponera furuns estetiska potential. En exklusiv och utmanande fåtölj.

Andreas Fahlstedt

Flerfunktionellt bord där formgivaren vill visa det stjärnsågade träets struktur i stora ytor.

Jon Karlsson I-III

Med lätt sammanfogningsbara moduler kan man skapa pallar, stolar eller bord. Materialet är stjärnsågad furu. Grundformen för benen är en triangel som låses i sitsen med ett gradspår.

▽ **Jon Karlsson** ▷

Andreas Fredriksson I

Bord "ytor", i stjärnsågad furu, som är kopplingsbara och stödjer varandra

Andreas Fredriksson II

Hurts på hjul av stjärnsågad och komprimerad furu. Komprimerat trä gör det möjligt att använda samma material i hela möbeln, även på de mest utsatta punkterna som i till exempel glidlistor.